Lieta Nr.A42435507
(A2044-0820)

**SPRIEDUMS**
**Latvijas tautas vārdā**
Rīgā, 2008.gada 4.martā

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese B.Lietiņa,

piedaloties:
pieteicēja – SIA „Bizness, atpūta, sports, Carnikava" pilnvarotajai pārstāvei – zvērinātai advokātei Inesei Miķerlsonei;
atbildētāja – Carnikavas novada domes pilnvarotajai pārstāvei – zvērinātai advokātei Astrīdai Margai;

*atklātā tiesas sēdē,* Antonijas ielā 6, Rīgā, izskatīja administratīvo lietu SIA „Bizness, atpūta, sports, Carnikava" pieteikumā par Carnikavas novada domes 2006.gada 20.decembra lēmuma (protokols Nr. 22, 93.§) atcelšanu un labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

**Aprakstošā daļa**

[1] Administratīvajā rajona tiesā 2007.gada 9.februārī saņemts SIA „Bizness, atpūta, sports, Carnikava" (turpmāk – pieteicējs) pieteikums (reģ.Nr.2598) par Carnikavas novada domes 2006.gada 20.decembra lēmuma (protokols Nr. 22, 93.§) (turpmāk – arī Lēmums) atcelšanu un labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneses 2007.gada 20.februāra lēmumu, pieteikums pieņemts un ierosināta administratīvā lieta.

[2] Pieteicējs 2006.gada 28.augustā iesniedza atbildētājam iesniegumu, ar kuru lūdza nodot privatizācijai zemes gabalu ar kadastra (Nr. /dzēsts kadastra numurs/) /dzēsta adrese/, Carnikavas pagastā, Rīgas rajonā (tālāk tekstā – arī strīdus zemes gabals).

Izskatījis pieteicēja iesniegumu (privatizācijas ierosinājumu), atbildētājs 2006.gada 20.decembrī pieņēma lēmumu (protokols Nr. 22, 93.§) (Lēmums), ar kuru atteica nodot privatizācijai zemes gabalu /dzēsta adrese/, Carnikavas pagastā, Rīgas rajonā.

[3] Pieteicējs, nepiekrītot Lēmumam, pārsūdzēja to kā iestādes izdotu, pieteicējam nelabvēlīgu administratīvo aktu Administratīvajā rajona tiesā. Pieteikums pamatots ar sekojošiem argumentiem.

[3.1] Zemes gabalu /dzēsta adrese/, Carnikavas pagastā, Rīgas rajonā pieteicējs nomājis no atbildētāja, bet nomas līguma termiņš beidzies 2006.gada 18.jūnijā.

2006.gada 30.maijā pieteicējs griezies pie atbildētāja ar lūgumu pagarināt nomas līguma termiņu, bet atbildētājs atteicies to darīt, pamatojoties uz Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un privatizācijas pabeigšanas likuma 22.panta pirmo daļu.

[3.2] Pieteicējs tāpat norāda, ka atbildētāja vainas dēļ strīdus zemes gabals nav ticis ierakstīts zemesgrāmatā uz pašvaldības vārda un šis neizdarības dēļ nav ticis reģistrēts zemesgrāmatā arī ar pieteicēju noslēgtais zemes gabala nomas līgums. Pieteicēja ieskatā, strīdus zemes gabala ierakstīšana zemesgrāmatā uz pašvaldības

vārda bija šķērslis pagarināt ar pieteicēju noslēgto zemes nomas līgumu, kā rezultātā pēc būtības zudušas pieteicēja pirmpirkuma tiesības uz konkrēto zemes gabalu.

[3.3] Pieteicējs iebilst pret Lēmuma pamatojumā norādīto, ka zemes gabala daļai pie upes ir jānodrošina brīva piekļuve ūdenstilpnei, atbilstoši realizējot arī pašvaldības ieceri ierīkot strīdus zemes gabalā autostāvvietu. Pieteicējs, ierīkojot zemes gabalā laivu piestātni, būtu tāpat nodrošinājis sabiedrības piekļuvi ūdenstilpnei.

[3.4] Pieteicējs norāda, ka nomas laikā ir ieguldījis nozīmīgus naudas līdzekļus zemes gabala un teritorijas attīstībā, tādējādi ar Lēmumu ir aizskartas pieteicēja intereses un atteikums nodot zemes gabalu privatizācijai ir nesamērīgs attiecībā pret pieteicēju, kas pieteicēja ieskatā ir Administratīvā procesa likuma 13.pantā ietvertā samērīguma principa pārkāpums.

Minēto argumentu dēļ pieteicējs lūdz tiesu Lēmumu atcelt un izdot pieteicējam labvēlīgu administratīvo aktu.

[4] Atbildētājs savā rakstveida paskaidrojumā tiesai norādījis, ka pieteicēja pieteikumu neatzīst. Atbildētāja viedoklis lietā pamatots ar sekojošiem argumentiem.

[4.1] Lēmums ir tiesisks un pamatots. Pieņemot Lēmumu, atbildētājs nav pārkāpis ne savu kompetenci, kas noteikta „Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas likuma" 6.panta 6.daļā, ne citas spēkā esošas tiesību normas.

[4.2] Kā pamatoti norādīts Lēmumā, strīdus zemes gabals ir nepieciešams, lai nodrošinātu ar likumu „Par pašvaldībām" 15.panta 1.daļas 2.punktā noteiktās autonomās funkcijas realizēšanu – gādāt par savas administratīvās teritorijas labiekārtošanu (ielu, ceļu laukumu būvniecību). Konkrēti zemes gabalā tiks ierīkota autostāvvieta. Tādējādi zemes gabals ir nepieciešams publisko funkciju veikšanai.

[4.3] Ar Carnikavas pagasta Tautas deputātu padomes 20.sasaukuma 4.sesijas lēmumu, jau 31.08.1992. zemes gabals bija piešķirts pastāvīgā lietošanā Carnikavas pagasta pašvaldībai tās pastāvīgo funkciju realizēšanai.

[4.4] Zemes gabals līdz 2006.gada 18.jūnijam bija nodots pieteicējam nomas lietošanā laivu bāzes ierīkošanai. Brīdī, kad tika iesniegts ierosinājums – pieteicējs vairs nebija nomnieks. Atbildētāja ieskatā nav pamatotas pieteicēja pretenzijas pret to, ka atbildētājam bija pienākums nomas līguma darbības laikā ierakstīt strīdus zemes gabalu uz sava vārda zemesgrāmatā. Šādu pienākumu pašvaldībai neuzliek neviena publisko tiesību norma.

[4.5] Atbildētājs norādījis, ka tāpat neviena publisko tiesību norma neuzliek par pienākumu atbildētājam izdot pieteicējam labvēlīgu aktu, t.i. lemt par strīdus zemes gabala nodošanu privatizācijai, kā to vēlas pieteicējs.

Bez tam, jāņem vērā, ka saskaņā ar likuma „Par valsts un pašvaldību īpašuma objektu privatizāciju" 70.panta pirmo daļu, privatizēt var tikai to zemesgabalu, uz kuru īpašuma tiesības valstij vai pašvaldībai nostiprinātas zemesgrāmatā. Uz strīdus zemes gabalu pašvaldībai īpašumtiesības uz Lēmuma pieņemšanas brīdi nebija nostiprinātas.

[4.6] Pēc savas būtības ar Lēmumu nav tikušas aizskartas pieteicēja tiesības vai tiesiskās intereses, līdz ar ko pieteicējs nav atzīstams par personu, kurai ir tiesības iesniegt pieteikumu tiesā.

[5] Uz tiesas sēdi pieteicēja un atbildētāja pilnvarotās pārstāves ir ieradušās.

[5.1] Tiesas sēdē pieteicēja pilnvarotā pārstāve pieteikumu uzturēja, pamatojoties uz pieteikumā izklāstītajiem argumentiem.

[5.2] Tiesas sēdē atbildētāja pilnvarotā pārstāve pieteikumu neatzina, pamatojoties uz pārsūdzētajā Lēmumā, kā arī tiesai sniegtajā rakstveida paskaidrojumā izklāstītajiem argumentiem.

**Motīvu daļa**

[6] Vispusīgi un objektīvi izvērtējusi lietas materiālus, pārbaudījusi lietā esošos pierādījumus, uzklausījusi tiesas sēdē procesa dalībnieku paskaidrojumus, tiesa atzīst, *ka pieteikums nav pamatots un ir noraidāms.*

[7] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 103.pantu administratīvā tiesā procesa būtība *ir tiesas kontrole par iestādes par izdotā administratīvā akta tiesiskumu vai lietderības apsvērumiem rīcības brīvības ietvaros(..)*

Administratīvajā procesā tiesa noskaidro, vai administratīvais akts izdots, ievērojot procesuālos un formālos priekšnoteikumus, vai tas atbilst materiālo tiesību normām, un vai administratīvā akta pamatojums attaisno adresātam uzlikto pienākumu.

Administratīvā akta tiesiskums tiek vērtēts, pārbaudot, vai iestāde, to izdodot, rīkojusies saskaņā ar materiālajām un procesuālajām normām.

Lietderības apsvērumi tiek vērtēti, pārbaudot, vai administratīvais akts izdots pamatoti un vai tas pārlieku neierobežo personas intereses, samērojot tās ar sabiedrības interešu aizsardzību.

[8] Kā savā judikatūrā vairākkārt ir atzinis Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments, – atteikums ir negatīvs administratīvs akts, kas neko nemaina personas tiesiskajā stāvoklī un tam nav turpinošas iedarbības. Līdz ar to nav iespējams runāt par atteikuma kā tāda spēka zaudēšanu vai atcelšanu. Atceļot atteikumu, personas tiesiskajā stāvoklī nekas nemainās. Tāpēc arī atteikuma gadījumā pieteikuma priekšmets tiesā ir labvēlīga administratīvā akta izdošana. Ja labvēlīga administratīvā akta izdošana nav iespējama, tad tiesa var vērtēt tikai atteikuma prettiesiskumu *(sk. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2007.gada 3.marta spriedumu lietā Nr.SKA-34/2007, 2007.gada 14.jūnija spriedumu lietā Nr.SKA-255/2007).*

Savukārt, skatot pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesai ir jāpārbauda, vai pastāv labvēlīga administratīvā akta izdošanas priekšnoteikumi. Nelabvēlīgais administratīvais akts, ar kuru iestāde atteikusi apmierināt pieteicēja prasījumu, šādā gadījumā ir vērtējams vienīgi kā lietas iepriekšējās ārpustiesas izskatīšanas rezultāts, tas ir, priekšnoteikums, lai persona varētu vērsties tiesā ar pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, bet šī nelabvēlīgā administratīvā akta atcelšana nav patstāvīgs pieteikuma priekšmets. Šāda nostādne izriet no apstākļa, ka atteikuma izdot labvēlīgu aktu, kas ir negatīvs administratīvais akts, atcelšana nedod pieteicējam labumu, kuru viņš vēlas iegūt, piemēram, invalīda statusu. Tādu dod vienīgi labvēlīga akta izdošana. Gadījumā, ja tiek pieņemts lēmums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, iepriekš izdotais atteikums automātiski zaudē spēku. *(sk. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2006. gada 2. novembra sprieduma lietā SKA-415/2006 17. punkts).*

Tādējādi lietā primāri ir izšķirams strīds par to, vai pie konkrētajiem lietas faktiskajiem apstākļiem, atbilstoši tiesiskajam regulējumam, pieteicējam pastāv subjektīvās publiskās tiesības uz labvēlīgu administratīvo aktu.

[9] Lietā nav strīds par sekojošiem faktiskajiem apstākļiem.

[9.1] Zemes gabals /dzēsta adrese/, Carnikavā, Carnikavas novadā, Rīgas rajonā 0,14 ha platībā (ar kadastra Nr. /dzēsts kadastra numurs/) ir pašvaldībai

piekrītošs zemes gabals, īpašumtiesības uz kuru, uz pašvaldības vārda nav reģistrētas zemesgrāmatā.

[9.2] Starp pieteicēju un atbildētāju 2001.gada 18.jūnijā noslēgtais zemes nomas līgums ir zaudējis spēku 2006.gada 18.jūnijā, izbeidzoties līguma termiņam *(lietas lapa 8-11).*

[10] Privātpersonas subjektīvās publiskās tiesības izriet vienīgi no ārējiem normatīvajiem aktiem. Izvērtējusi lietas materiālus, tiesa nonāk pie atziņas, ka konkrētajā gadījumā pieteicējam nepastāv subjektīvās publiskās tiesības uz labvēlīgu administratīvo aktu.

[10.1] No pieteicēja 2006.gada 28.augusta iesnieguma Nr.28/08 konstatējams, ka pieteicējs strīdus zemes gabala privatizācijas ierosinājumu ir pamatojis ar atbildētāja atteikumu pagarināt strīdus zemes gabala nomas līgumu, kā arī ar „Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas likuma" 22.pantu un faktu, ka strīdus zemes gabals atrodas blakus pieteicējam pieder īpašumam – Laivu ielā 6, Carnikavas pagastā (ar kadastra Nr. /dzēsts kadastra numurs/), Rīgas rajonā *(lietas lapa 12).*

[10.2] „Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas likuma 22.pants reglamentē rīcību ar neapbūvētiem zemesgabaliem. Tai skaitā, 22.panta pirmā daļa nosaka, ka *valstij vai pašvaldībai piederoši neapbūvēti zemesgabali var tikt atsavināti Valsts un pašvaldības mantas atsavināšanas likumā noteiktajā kārtībā vai iznomāti(..)*

Gramatiski tulkojot konkrēto likuma normu, secināms, ka tā attiecināma uz pašvaldības rīcību ar neapbūvētiem zemes gabaliem, atsavināšanas, kā arī iznomāšanas gadījumā, bet tā nav piemērojama, lemjot par šādu zemes gabalu privatizācijas ierosinājumiem.

[10.3] Atbilstoši likumā „Par pašvaldībām" 14.pantā noteiktajam, *pildot savas funkcijas pašvaldībai ir tiesības (..) slēgt darījumus, kā arī veikt citas privāttiesiska rakstura darbības(..)*(14.panta pirmās daļas 2.punkts).

Tādējādi likumdevējs atbildētāju kā publisko tiesību subjektu ir apveltījis arī ar spēju būt par civiltiesisko attiecību subjektu civiltiesiskajās attiecībās.

Arī Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta judikatūrā ir atzītas pašvaldības kā zemes īpašnieces tiesības pēc sava ieskata noteikt, kam zemi iznomāt vai pārdot un privātpersonai nav tiesību prasīt, lai konkrēto nekustamo īpašumu (zemes gabalu) iznomā tieši viņam *(skat.sal. spriedumu SKA-10 lietā Nr.A42095704).* Minētais vienlīdz attiecināms uz konkrētu nomas tiesību nodibināšanu kā esošu nomas attiecību turpināšanu (pagarināšanu, pārjaunošanu utml.).

Taču pašvaldības rīcība normatīvajos aktos noteiktās privāttiesiskās kompetences ietvaros nevar radīt pieteicējam publiski tiesiskās sekas – tiesības prasīt strīdus zemes gabala nodošanu privatizācijai, tā kā šādas tiesības personai var izrietēt vienīgi no ārējiem normatīvajiem aktiem.

[10.4] Tā kā administratīvās tiesas kompetencē ietilpst tikai tādu pašvaldības lēmumu tiesiskuma kontrole, kas pieņemti publisko tiesību jomā, tiesa lietā nevērtē pušu argumentus attiecībā uz konkrēto nomas attiecību saturu t.sk. uz pušu savstarpējo saistību izpildi.

[10.5] Izvērtējusi lietas materiālus kopsakarā ar neapbūvētu zemes gabalu nodošanu privatizācijai reglamentējošām tiesību normām, tiesa atzīst par pamatotu atbildētāja viedokli, ka nepastāv publisko tiesību normas, no kurām izrietētu pieteicēja subjektīvās tiesības uz konkrētā strīdus zemes gabala nodošanu privatizācijai (labvēlīgu administratīvo aktu).

Līdz ar minēto, saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 282. panta 2. punktu, kas paredz, ka *tiesa izbeidz tiesvedību lietā, ja pieteikumu iesniegusi persona, kurai nav tiesību iesniegt pieteikumu,* tiesvedība prasījumā par labvēlīga administratīvā akta izdošanu *ir izbeidzama.*

[11] Tiesa par nepamatotu atzīst atbildētāja rakstveida paskaidrojumā norādīto argumentu, ka Lēmums nav atzīstams par administratīvo aktu.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 1.panta trešajā daļā sniegtajai administratīvā akta definīcijai, *administratīvais akts ir uz āru vērsts tiesību akts, ko iestāde izdod publisko tiesību jomā attiecībā uz individuāli noteiktu personu vai personām, nodibinot, grozot, konstatējot vai izbeidzot konkrētas tiesiskās attiecības vai konstatējot faktisko situāciju. (..)*

No iepriekš minētā izriet, ka Administratīvā rajona tiesa ir tiesīga vērtēt tikai tāda atbildētāja izdotā administratīvā akta tiesiskumu, ko atbildētājs ir <u>izdevis publisko tiesību jomā.</u>

Administratīvo tiesu praksē, Lēmumi, ar kuriem atteikts nodot privatizācijai valsts vai pašvaldību privatizācijas objektu, tradicionāli tiek atzīti par administratīvajiem aktiem, tā kā pašvaldības rīcība privatizācijas procesa ietvaros, ir reglamentēta ar publisko tiesību normām, kā tas ir arī konkrētajā gadījumā.

Izvērtējusi atbildētāja Lēmuma kā atteikuma tiesiskumu [8], tiesa nonāk pie atziņas, ka Lēmums ir tiesisks.

[11.1] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 84.pantam, *administratīvais akts ir tiesisks, ja tas atbilst tiesību normām, bet prettiesisks – ja neatbilst tiesību normām.*

Izvērtējusi Lēmumu, tiesa atzīst, ka atbildētājs ir piemērojis spēkā esošas, lietas faktiskajiem apstākļiem atbilstošas tiesību normas *(lietas lapa 13-16).*

Tai skaitā, „Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas likuma 6.panta sesto daļu, kas paredz, ka *„tikai pašvaldības dome (padome) var pieņemt lēmumu par atteikumu nodot privatizācijai pašvaldības īpašuma objektu, kā arī pašvaldībai piederošu apbūvētu un neapbūvētu zemesgabalu. Pašvaldības struktūrvienības, komitejas, komisijas vai citas institūcijas iebildumi pret konkrētā pašvaldības īpašuma objekta un pašvaldībai piederoša apbūvēta un neapbūvēta zemesgabala nodošanu privatizācijai nevar būt par pamatu tam, lai privatizācijas ierosinājumu neizskatītu pēc būtības. Lēmumā par atteikumu nodot privatizācijai pašvaldības īpašuma objektu, kā arī apbūvētu un neapbūvētu zemesgabalu norādāms, kuras valsts pārvaldes funkcijas veikšanai vai kādas komercdarbības veikšanai attiecīgais objekts vai zemesgabals nepieciešams.”*

Lēmuma pamatojums tiesas ieskatā tieši un nepārprotami pauž konkrētu funkciju, kuras nodrošināšanai strīdus zemes gabals saglabājams atbildētājam – autostāvvietas ierīkošanai, atbilstoši Attīstības, labiekārtošanas un komunālo jautājumu komitejas atzinumam un, kas pēc sava satura atbilst likuma „Par pašvaldībām” 15.panta pirmās daļas 2.punktā noteiktajai autonomajai funkcijai – *gādāt par savas administratīvās teritorijas labiekārtošanu.*

Tāpat Lēmuma pamatots ar likuma „Par pašvaldībām” 21.panta pirmās daļas 17.punktu, kas paredz, ka *dome (padome) var izskatīt jebkuru jautājumu, kas ir attiecīgās pašvaldības pārziņā, turklāt tikai dome (padome) var lemt par pašvaldības nekustamā īpašuma atsavināšanu, ieķīlāšanu vai privatizēšanu(..)* un šā likuma 21.panta otro daļu, kas nosaka, ka *pašvaldība lēmumiem jābūt maksimāli lietderīgiem(..).*

[11.2] Vienlaikus tiesa lietā nekonstatē atbildētāja pieļautus procesuālā tiesiskuma pārkāpumus, Lēmums izdots ievērojot tā formālos un procesuālos

priekšnoteikumus, tai skaitā lietisko un funkcionālo piekritību, Lēmumā ietverti lietderības apsvērumi Administratīvā procesa likuma 66.panta izpratnē, kā rezultātā Lēmums atzīstams par tiesisku.

**Rezolutīvā daļa**

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.–251.pantu, kā arī 282.panta 2.punktu, Administratīvā rajona tiesa,

**nosprieda:**

*izbeigt tiesvedību daļā* par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, bet pārējā daļā *pieteikumu noraidīt*.

Spriedumu var pārsūdzēt divdesmit dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas Administratīvajā apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvajā rajona tiesā.

Tiesnese B.Lietiņa